

Uchwała Nr 4200.I.78.2025

I Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej

w Katowicach

z dnia 16 kwietnia 2025 r.

w sprawie opinii o przedłożonym przez Burmistrza Pszczyny sprawozdaniu z wykonania budżetu za 2024 rok

Na podstawie art. 13 pkt 5 i art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz.U. z 2025 r. poz. 7) w związku z art. 267 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1530 z późn. zm.) – I Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach:

Przewodniczący Tadeusz Stawowczyk

Członkowie Krystyna Zawiślak

Bernadeta Dziedziak

uchwała, co następuje:

§ 1.

Wydaje się **pozytywną** opinię o przedłożonym przez **Burmistrza Pszczyny** sprawozdaniu z wykonania budżetu za 2024 rok – **z zastrzeżeniami** zawartymi w uzasadnieniu do niniejszej opinii.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie:

Burmistrz Pszczyny przedłożył Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach sprawozdanie roczne z wykonania budżetu gminy za 2024 rok, działając na podstawie art. 267 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2025 r. poz. 1530 z późn. zm.). Sprawozdanie zostało przedstawione z zachowaniem ustawowego terminu.

I Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach dokonał analizy przedłożonego sprawozdania i stwierdził, co następuje:

1. Budżet Gminy Pszczyna na rok 2024 został uchwalony przez Radę Miejską w Pszczynie uchwałą Nr LXVI/822/23 z dnia 19 grudnia 2023 r. W przedłożonym sprawozdaniu z wykonania budżetu za

2024 rok nie występują rozbieżności w stosunku do danych zawartych w sprawozdaniach złożonych przez jednostkę samorządu terytorialnego na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 454 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 652).

2. Sprawozdanie z wykonania budżetu za 2024 rok jest kompletne, gdyż zawiera dane i informacje wymagane zgodnie z art. 267 ust. 1 pkt 1 oraz art. 269 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, tj. w szczególności:

a) wykonane dochody i wydatki, w szczególowości określonej jak w uchwale budżetowej, które wynosiły:

- dochody 378.037.233,77 zł, tj. 96,9 % planu,

- wydatki 410.250.270,92 zł, tj. 95,9 % planu.

Wykonanie budżetu zamknęło się deficytem budżetowym w wysokości -32.213.037,15 zł, przy planowanym deficycie budżetowym w kwocie -37.569.225,34 zł.

Został spełniony wymóg wynikający z art. 242 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym na koniec roku budżetowego wykonane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o przychody, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 5- 8 tej ustawy, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, tj. wykonane wydatki bieżące mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o wskazane przychody jedynie o kwotę związaną z realizacją wydatków bieżących z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 tej ustawy, w przypadku gdy środki te nie zostały przekazane w danym roku budżetowym. W przypadku zaś równoważenia wydatków bieżących środkami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych, ocena spełnienia zasady za rok poprzedzający rok budżetowy następuje po wyeliminowaniu kwot związanych z tymi środkami. Rok 2024 zakończono deficytem operacyjnym w kwocie -30.379,63 zł;

b) zawarto zmiany w planie wydatków na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych /tj. środków unijnych i innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi/, dokonane w trakcie roku budżetowego;

c) przedstawiono stopień zaawansowania realizacji programów wieloletnich;

3. Zgodnie z art. 6r ust. 2e ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2024 r. poz. 399 z późn. zm.) w przedłożonym sprawozdaniu ujęto informację o dochodach z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz informację o wydatkach poniesionych na funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

4. W przedłożonym sprawozdaniu zostały zawarte również inne dane liczbowe i informacje, które obrazują wykonanie budżetu w 2024 roku pod względem finansowym i rzeczowym.

5. Ze sprawozdania Rb-Z - o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji – wynika, że stan zobowiązań gminy na koniec 2024 roku wynosił 119.830.448,14zł, co stanowiło 31,7 % wykonanych dochodów.

6. Na koniec 2024 roku zachowana została obligatoryjna relacja wynikająca z regulacji zawartej w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, która po uwzględnieniu wyników wykonania budżetu za 2024 roku uległa poprawie.

Po analizie przedłożonego sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Pszczyna za 2024 rok I Skład Orzekający stwierdził jego poprawność formalną i rachunkową i postanowił wydać pozytywną opinię o tym dokumencie, jednakże z poniżej sformułowanymi zastrzeżeniami, odnoszącymi się do następujących kwestii:

- rok 2024 był kolejnym rokiem dalszego zwiększania się zadłużania Gminy Pszczyna. Z danych pochodzących z ostatnich 7 lat wynika, że utrzymuje się trwały trend systematycznego wzrostu kwoty długu tej jednostki samorządu terytorialnego. Poziom wzrostu kwoty zadłużenia kształtował się następująco: w 2018 r. – 30.699.268,97 zł, w 2019 r. – 33.802.876,47 zł, w 2020 r. – 42.736.641,90 zł, w 2021 r. – 45.308.069,54 zł, w 2022 r. – 52.832.505,76 zł, w 2023 r. – 82.663.655,73 zł, w 2024 r. – 119.830.448,14 zł. Dług na koniec 2024 r. stanowił 31,7 % dochodów Gminy. Ta bardzo niekorzystna i ryzykowna tendencja stałego wzrostu zadłużenia była wielokrotnie sygnalizowana w stosownych opiniach wydawanych przez Skład Orzekający tut. Izby;

- wynik operacyjny budżetu stanowi jeden z najistotniejszych wskaźników kształtowania się sytuacji finansowej jednostki i wskazuje, czy ta jednostka samorządu terytorialnego jest w stanie pokrywać wydatki bieżące dochodami bieżącymi budżetu. Z przedłożonego sprawozdania wynika, że wydatki bieżące Gminy Pszczyna w roku 2024 były wyższe niż dochody bieżące (występował tzw. deficyt operacyjny), oznacza to iż wydatki te realizowane były na poziomie przekraczającym możliwości finansowe jednostki. Wykonywanie zadań bieżących w takiej sytuacji odbywa się kosztem np. sprzedaży majątku czy też poprzez zaciąganie nowych zobowiązań. W dłuższej perspektywie taki stan może doprowadzić do utraty płynności finansowej przez jednostkę samorządu terytorialnego. Nadwyżka operacyjna jest nie tylko jednym z głównych mierników oceny zdolności spłaty zadłużenia, ale przede wszystkim jest niezbędna do spłaty wcześniej zaciągniętych zobowiązań oraz do prowadzenia planowanej działalności inwestycyjnej;

- rozchody gminy w 2024 r. z tytułu spłaty rat kredytów, pożyczek i wykupu obligacji wyniosły 19.833.207,59 zł. Wysokie zadłużenie stanowić będzie znaczne obciążenie dla budżetów w kolejnych latach. Z wieloletniej prognozy finansowej Gminy Pszczyna wynika, iż w kolejnych latach spłaty zobowiązań wyniosą: w 2025 r. – 7.981.657,90 zł, w 2026 r. – 11.615.591,36 zł, w 2027 r. – 14.545.698,88 zł, w 2028 r. – 14.750.000,00zł, w latach 2029 – 2031 – po 15.750.000,00 zł oraz w latach 2032 – 2034 – po 3.000.000,00 zł. Dodatkowym obciążeniem są koszty obsługi tych

zobowiązań wynoszące w latach 2024 – 2026 ponad 6 mln zł rocznie, a w kolejnych latach prognozowany jest stopniowy spadek kosztów.

Skład podtrzymuje również sformułowane zastrzeżenia zawarte w uchwale Nr 4200.I.202.2024 I Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach z dnia 25 listopada 2024 r. w sprawie opinii o przedłożonym przez Burmistrza Pszczyny projekcie uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej, wskazujące na wątpliwości co do realistyczności planowanych kwot nadwyżek budżetowych w latach 2025 – 2029.

Reasumując, w ocenie Składu Orzekającego, rosnące zadłużenie w ostatnich latach oraz spadek realizacji wyniku operacyjnego mogą skutkować znacznym pogorszeniem się kondycji finansowej Gminy Pszczyna, a tym samym w dalszej perspektywie mogą zagrażać terminowej spłacie istniejącego oraz planowanego zadłużenia wraz z kosztami jego obsługi. Tego typu zagrożenia mogą w efekcie spowodować wystąpienie w kolejnych latach przesłanek skutkujących brakiem możliwości uchwalenia budżetu i wieloletniej prognozy finansowej, opracowanych w oparciu o zasady określone w art. 242 – 244 ustawy o finansach publicznych. Skład przypomina, że zgodnie z art. 240a tej ustawy, w razie braku możliwości uchwalenia wieloletniej prognozy finansowej lub budżetu jednostki samorządu terytorialnego, kolegium regionalnej izby obrachunkowej wzywa jednostkę samorządu terytorialnego do opracowania i uchwalenia postępowania naprawczego oraz przedłożenia tego programu celem zaopiniowania do regionalnej izby obrachunkowej, w terminie 45 dni od dnia otrzymania wezwania. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego winien wówczas uchwalić program postępowania naprawczego na okres nieprzekraczający 3 kolejnych lat budżetowych. Wdrożenie postępowania naprawczego powoduje wówczas wiele bardzo istotnych ograniczeń wpływających na funkcjonowanie jednostki samorządu terytorialnego, określonych w art. 240a ust. 5 – 7 ustawy o finansach publicznych.

Skład Orzekający podkreśla ponadto, że w przedłożonym do zaopiniowania sprawozdaniu rocznym z wykonania budżetu Gminy Pszczyna nie odniesiono się do uwarunkowań wpływających na kształtowanie się aktualnej sytuacji finansowej jednostki, a w szczególności kwestii dotyczących wzrastającego poziomu zadłużenia i niekorzystnego kształtowania się wyniku operacyjnego budżetu.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia, I Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach orzekł - jak w § 1 uchwały.

Od niniejszej uchwały przysługuje odwołanie do Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach, wniesione w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia.

Przewodniczący I Składu Orzekającego

Tadeusz Stawowczyk